

Sopimus kuntalain 54 §:n mukaisesta viranomaistehtävän hoidosta

Kaupunginhallitus 21.10.2024 § 257
1896/00.04.01/2023

Valmistelija: Elinkeinojohtaja Jarkko Heinonen
Talous- ja hallintojohtaja Katja Aalto
etunimi.sukunimi(ät)uusikaupunki.fi

Asian tausta

Julkisten työvoimapalvelujen järjestämisvastuu siirtyy valtiolta kunnille 1.1.2025. Turun kaupunki on yhdessä 22 varsinaissuomalaisen kunnan kanssa päättänyt Turun työllisyysalueen perustamisesta. Turun kaupunginvaltuusto hyväksyi Turun työllisyysaluetta koskevan yhteistoimintasopimuksen ja suunnitelman työvoimapalvelujen järjestämisestä 23.10.2023 (206 §). Sopimus on allekirjoitettu alkuvuodesta 2024. Sopimuksen mukaan Turun työllisyysalueen kunnat järjestävät työvoimapalvelujen järjestämisestä annetussa laissa tarkoitetut työvoimapalvelut ja niihin liittyvät tehtävät kuntalain 8 §:n tarkoittamana yhteistoimintana ns. vastuukuntamallilla kuntalain 51 §:n mukaisesti.

Kuntalain 8 §:n mukaan kunta voi järjestää sille laissa säädetyt tehtävät itse tai sopia järjestämisvastuun siirtämisestä toiselle kunnalle tai kuntayhtymälle. Lakisääteisessä yhteistoiminnassa järjestämisvastuu on kunnan puolesta toisella kunnalla tai kuntayhtymällä. Tehtävien hoidosta järjestämisvastuussa oleva kunta tai kuntayhtymä vastaa järjestettävien palvelujen ja muiden toimenpiteiden: 1) yhdenvertaisesta saatavuudesta; 2) tarpeen, määrän ja laadun määrittämisestä; 3) tuottamistavasta; 4) tuottamisen valvonnasta; 5) viranomaiselle kuuluvan toimivallan käyttämisestä. Kunta vastaa tehtäviensä rahoituksesta, vaikka järjestämisvastuu on siirretty toiselle kunnalle tai kuntayhtymälle.

Kuntalain 51 §:n mukaan kunta voi hoitaa tehtävää yhden tai useamman kunnan puolesta siten, että kunnilla on yhteinen toimielin, joka vastaa tehtävän hoitamisesta. Tehtävää hoitavaa kuntaa kutsutaan vastuukunnaksi.

Turun työllisyysalueen yhteistoimintasopimuksen mukaisesti työvoimapalveluiden järjestämisvastuu ja siihen liittyvät tehtävät siirtyvät vastuukunnalle eli Turun kaupungille. Vastuukunnan vastuu määräytyy vastaa kuntalain 8 §:n 2 momentin mukaisesti. Turun kaupungin organisaatioon perustetaan työllisyysalueen yhteinen toimielin, työllisyysaluelautakunta. Lautakunnan kokoonpanoa ja toimivaltaa koskevia määräyksiä ollaan erillisellä päätösesityksellä esittämässä lisättäväksi Turun kaupungin hallintosääntöön.

Yhteistoimintasopimuksessa on sovittu, että järjestämisvastuussa olevan kunnan työvoimaviranomaiselle kuuluvaa toimivaltaa voidaan delegoida työllisyysalueen jäsenkunnalle siten kuin kuntalain 54 §:ssä säädetään sopimuksesta viranomaistehtävän hoitamiseksi. Työllisyysalueen kunnat ovat neuvotelleet lähipalveluja koskevan toimivallan siirtämisestä tietyille työllisyysalueen jäsenkunnille kuntalain 54 §:n mukaisesti.

Sopimus kuntalain 54 §:n mukaisesta viranomaistehtävän hoidosta

Kuntalain (410/2015) 54 §:n mukaan kunnalle tai sen viranomaiselle laissa säädetty tehtävä, jossa toimivaltaa voidaan siirtää viranhaltijalle, voidaan sopimuksella antaa virkavastuulla toisen kunnan tai kuntayhtymän viranhaltijan hoidettavaksi. Sopimukseen on otettava tarpeelliset määräykset ainakin tehtävän sisällöstä, tehtävän hoidon seurannasta, kustannusten perusteista ja jakautumisesta sekä sopimuksen voimassaolosta ja irtisanomisesta.

Turun työllisyysalueen kunnat ovat neuvotelleet sopimuksesta, jolla työvoimaviranomaisen lähipalveluja koskevaa toimivaltaa siirretään tietyille työllisyysalueen jäsenkuntien ("Lähipalvelua tuottavat jäsenkunnat") viranhaltijoille. Aluetta, jolla kunta tuottaa itselleen ja mahdollisesti myös muille kunnille lähipalvelua, kutsutaan sopimuksessa toiminta-alueeksi. Toiminta-alueet on määritelty sopimuksessa tarkemmin.

Sopimuksessa on määritelty siirrettävä lähipalveluja koskeva toimivalta. Sopimuksessa on lisäksi määritelty ne virkanimikkeet, joille toimivaltaa luovutetaan siltä osin kuin näillä nimikkeillä toimivat viranhaltijat hoitavat järjestämisvastuun alaisia työvoimaviranomaisen tehtäviä oman kuntansa toiminta-alueella.

Vastuukunnalla on oikeus ja velvollisuus seurata ja valvoa lähipalveluja tuottaville jäsenkunnille delegoitujen tehtävien toteutumista, ja vastuukunta voi antaa ohjeita työvoimapalveluiden tuottamiseen liittyvän lainsäädännön tulkintaan liittyen.

Yhteistoimintasopimuksen mukaisesti Turun työllisyysalueen talous on osa Turun kaupungin talousarviota, taloussuunnittelua ja kirjanpitoa. Yhteinen toimitus laatii Turun kaupunginvaltuustolle esityksen seuraavan kalenterivuoden talousarvioksi ja seuraavien suunnitelmavuosien taloussuunnitelmaksi. Talousarvioon sisällytetään yhteistoiminnan tavoitteet ja niiden edellyttämät määrärahat. Talousarvio on laadittava siten, että edellytykset yhteistoiminnan hoitamiseen turvataan. Yhteistoiminnan tehtävissä ja niiden rahoituksessa on noudatettava talousarviota.

Yhteistoimintasopimuksessa todettuja periaatteita selventävästi nyt solmittavassa viranomaistehtävän hoitoa koskevassa sopimuksessa sovitaan, että työllisyysalueen yhteiseen talousarvioon tulee sisällyttää lakisääteiset lähipalvelut, keskitetyt palvelut, yhteiset

palvelut sekä lakisääteisten työvoimapalveluiden edellyttämät hankinnat. Lähipalveluja tuottavan jäsenkunnan on laadittava lakisääteisiä lähipalveluja koskeva talousarvio yhteistyössä toiminta-alueensa jäsenkuntien kanssa, ja tämä talousarvio on osa Turun työllisyysalueen talousarviota. Lisäksi lähipalveluja tuottava jäsenkunta voi neuvotella toiminta-alueensa jäsenkuntien kanssa myös muiden kuin lakisääteisten lähipalvelujen tuottamisesta – tällaisten palvelujen talousarvio on osa lähipalveluja tuottavan kunnan omaa talousarviota.

Kustannusten jaon osalta on sen lisäksi, mitä on sovittu yhteistoimintasopimuksessa, sovittu sopijapuolten maksuosuuksien jakautumisen tarkemmista laskentatavoista. Maksuosuudet määräytyvät samassa suhteessa, kuin sopijapuolet vastaanottavat TE-palveluiden rahoitusta sekä muita kuin pakolaisia koskevan kotoutumiskoulutuksen rahoitusta. Maksuosuuksien määräytyminen vastaa sitä jakoperustetta, joka oli käytössä yhteistoimintasopimusta solmittaessa.

Sopimuksessa on lisäksi lueteltu kustannukset, jotka ovat sopimusta solmittaessa kohdennettavissa jäsenkuntien kesken aiheuttamisperusteisesti, sekä harkinnanvaraisia tukia koskeva menettely.

Hankintojen osalta jäsenkunnat sitoutuvat käyttämään vastuukunnan kilpailuttamia yhteisiä hankintoja. Yhteisillä hankinnoilla tarkoitetaan järjestämistä vastuuseen, työllisyysalueen vastuulle kuuluvia palveluita sekä muita erikseen yhteisesti määriteltäviä hankintoja. Vastuukunta tekee yhteistyötä jäsenkuntien kanssa yhteisten hankintojen sisällön määrittelemisessä ja valmistelussa.

Mikäli jäsenkunnan tarvitsemaa palvelua ei ole perustellusta syystä saatavissa yhteisesti kilpailutetuista hankinnoista, jäsenkunnalla on oikeus tehdä lisähankinta puuttuvan lähipalvelun osalta omaan lukuunsa ja siinä laajuudessa kuin se tuottaa lähipalveluja.

Sopimus tulee voimaan kunkin sopijapuolen osalta, kun sopijapuoli on sen allekirjoittanut. Jos sopimus irtisanotaan yhden jäsenkunnan osalta, järjestämistä vastuu palautuu tältä osin vastuukunnalle, jolla on järjestämistä vastuunsa mukainen oikeus päättää lähipalvelujen tuottamistavasta.

Kuntalain 54 §:n mukaista viranomaistehtävän hoitoa koskeva sopimus hyväksytään osaltaan Turun kaupunginhallituksessa. Tämän lisäksi sopimus hyväksytään ja toimivallan siirtoa koskevat päätökset tehdään perustettavassa työllisyysaluelautakunnassa. Kaupunginhallituksen 30.9.2024 kokouksessa päätetyin tavoin kaupunginvaltuustolle esitettävässä hallintosäännön päivityksellä määritetään työllisyysaluelautakunnan toimivalta, jonka mukaan lautakunnalla on oikeus tehdä toiminnan käynnistämiseen liittyviä päätöksiä jo 1.12.2024 lukien. Työvoimaviranomaisen toimivalta siirtyy lautakunnalle järjestämistä vastuun siirtymisen myötä 1.1.2025.

Esittelijä: Kaupunginjohtaja Atso Vainio

Päätösehdotus: Kaupunginhallitus esittää että, kaupunginvaltuusto

- hyväksyy liitteenä 2 olevan sopimuksen kuntalain 54 §:n mukaisesta viranomaistehtävän hoidosta
- valtuuttaa kaupunginjohtajan tekemään sopimukseen mahdolliset tarpeelliset lisäykset ja täsmennykset
- hyväksyy, että päätös pannaan täytäntöön mahdollisista valituksista huolimatta.

Päätös: Ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.
